

I treningsleiren Fallingbostel:

OLAF LINDVIG PÅ STIER SOM IKKE ER GJENGRØDD

Av Idar Aarheim

Fra overrekkelsen av skjoldet i Fallingbostel. Bildet er tatt foran kaserne MB 73 som i 1941/42 ble disponert av Den Norske Legion, krigsfrivillige unge nordmenn i tyskernes tjeneste. Fra venstre: Borgermester Hinrich Baumann, Olaf T. Lindvig, to britiske oberstløytnanter fra NATO-basen og Jürgen Bieler, oberst Buschenhagens adjutant ved kapitulasjonsforhandlingene i Trondheim 10. juni 1940. I dag er kasernen hovedkvarter for et av de britiske panserregimentene som er en del av NATOs stående styrke i Fallingbostel. (Foto: Idar Aarheim).

- Offiserskasernen fra dengang er borte og det er mer skog mellom kasernene enn hva det var dengang. Ellers er bygningene stort sett de samme, sier syttiårige Olaf Lindvig, veteran fra Den annen verdenskrig, mens han av britiske panseroffiserer blir vist rundt på leirområdet i Fallingbostel hvor han som kompanisjef i eliteavdelingen Den Norske Legion, trenet sine karer så tidlig som høsten 1941.

Men allerede dengang var Lindvig en mann med fronterfaring. Under kampene mot de tyske styrker våren 1940, hadde han hele tiden kjempet som fenrik, blant annet sammen med engelske styrker i Gudbrandsdalen.

I fjor ble han kjent også utenfor Norges grenser. Først fikk han av forsvarsdepartementet tildelt deltagermedaljen for nasjonal stridsinnsats dengang. Derefter ble han pålagt å levere tilbake medaljen på grunn av sin frivillige krigsdeltagelse som offiser på Østfronten hvor han ble tildelt flere utmerkelse for sin tapperhet, blant annet jernkorset.

NATOs største øvelsesområde

Nå er han invitert av tyskere og briter til å gjense militærom-

rådet i Fallingbostel som idag er NATOs fremste øvelsesområde i Europa. Stadig hører vi drønnene fra stridsvogner og artilleri som driver med realistiske øvelser. På vei tilbake møter vi en belgisk stridsavdeling i fullt feltutstyr som vender tilbake etter en økt. Men det er britene som administrerer området hvor sikkerhetstiltakene er meget strenge. Ingen vet hvor snikmorderne fra IRA kan slå til neste gang ettersom de nylig drepte tre britiske soldater fra et bakhold ved en leir nær den nederlandske grense.

Taust fra Norge

Borgermester Hinrich Baumann skriver et stort historieverk om dette sentrale militærområde i den sydlige del av Lüneburger Heide som har spilt en avgjørende rolle som øvingssted gjennom de siste femti år. Veteraner fra en rekke land er kommet for å gjense Fallingbostel, både venner og fiender under Den annen verdenskrig har satt hverandre stevne. Også representanter for de titusener av russiske krigsfanger som ble satt i leir her. Det var forresten russerne som i sin tid plyndret og brente offisers-casinoet som Olaf Lindvig etterlyste.

Borgermester Baumann for-

teller at Norge er det eneste land han har henvendt seg til uten en gang å få et høflig svar. På grunn av sitt historiske arbeide har han henvendt seg til flere offentlige instanser for å få vite hva som har skjedd med de tusener av norske frivillige i Den Norske legion som fikk sin militære opplæring i Fallingbostel før de ble satt inn på Østfronten. Tausheten fra Norge er påfallende.

Minneskjold

Derfor er han glad for å møte Olaf Lindvig som på rådhuset blir overrakt en minneplate fra dette møtet på vegne av Legionen - 43 år etter krigens slutt.

Lindvig sa i sin takketalen at han var dypt rørt over denne heder og han forsikret oss om at de frivillige i Den Norske Legion var oppflammet av dyp fedrelandskjærlighet og kampvilje mot Staln-imperialismen som hadde vist sitt sanne ansikt ved overfallet på Finland senhøstes 1939. Og han fortsatte:

- Etter at Norge den 10. juni 1940 kapitulerte i Trondheim med samtlige stridskrefter og konge og regjering hadde flyktet fra landet, følte mange av oss offiserer og soldater som hadde slåss mot tyskerne, at vi stod fritt til å melde oss til krigsinnsats mot Sovjet-imperialismen. Med avtalen i Trondheim lovet norske offiserer mot æresord at de ikke skulle delta i kamp mot Tyskland så lenge verdenskrigen varte. 15 000 nordmenn meldte seg frivillig til krigstjeneste mot Sovjet i tillit til dette.

Fiender og kampfeller

Under minnemøtet i Fallingbostel, treffer Olaf Lindvig en sentral offiser på tysk side ved kapitulasjonsforhandlingene i Trondheim 10. juni 1940, Jürgen Bieler. Bieler som hadde opplevet Blücher-katastrofen, var adjutant for oberst Buschenhagen som undertegnet kapitulasjonsavtalen på vegne av den tyske overkommando. Han bekrefter kapitulasjonstekstens klare innhold: Norge nedla samtlige våpen. Det inngikk i avtalen at landet militært hadde trukket seg ut av krigen, det hadde un-

(Forts. side 6)

Intervju:

Møtet i Fallingbostel

- Hvordan kom dette møtet i Fallingbostel, som endog vakte oppsikt i Dagsrevyen, i stand? Vi spør redaktør Idar Aarheim som fra norsk side sto i spissen for å få arrangert det:

- Da jeg i desember var i Fallingbostel og intervjuet Jürgen Bieler, oberst Buschenhagens adjutant under kapitulasjonsforhandlingene i Trondheim 10. juni 1940, presenterte han meg også for borgermester Hinrich Baumann. Herr Baumann skriver et bredt anlagt historieverk om dette store, militære øvingsområde som spiller en betydelig rolle i NATO-forsvaret, og som fra høsten 1941 også var treningsleir for Den Norske Legion.

Borgermesteren kunne da fortelle meg at han i den anledning hadde gjort flere henvendelser til norske institusjoner for å få opplysninger om de norske frontkjempere, men at han ikke engang hadde fått svar.

Dessverre måtte jeg forklare ham at dette fortsatt er et fortiet tabutema i Norge. Jeg er glad for at jeg kunne bidra med bakgrunnsstoff og opplysninger.

I tillegg syntes jeg det ville være historisk interessant at en representant fra Legionen kom ned og fikk gjense NATO-leiren Fallingbostel av idag. Jeg er glad for at nettopp Olaf Lindvig ville bli med dit ned. Vi må vel alle være enige om at han er særdeles representativ for de frivillige fra dengang. Dessuten måtte det være interessant for ham å bli mottatt av britiske styrker for å se forskjellen fra dengang han våren 1940 kjempet sammen med britene. Møtet mellom offisersveteranene Bieler og Lindvig var også spennende. De hadde meget å berette for hverandre.

At Lindvig fikk tildelt et minneskjold av borgermester Baumann, synes jeg var svært hyggelig. Når vi tenker på den pinlige smålighet myndighetene i Norge utviste ifjor ved først å tildele Lindvig en velfortjent krigsdeltagermedalje for hans innsats i 1940, og deretter trekke den tilbake, var dette en påminnelse om at småligheten heldigvis ikke er like stor overalt, sier Idar Aarheim.

Heksejeger på farten

Etter innslaget i Dagsrevyen 5. mai om Olaf Lindvig og Idar Aarheims besøk i Fallingbostel, var ikke Dagbladets heksejeger Jon-Hjalmar Smith sen i avtrekket. Han måtte straks finne ut om det på dette store, militære NATO-området som en gang var øvingssted for Den Norske Legion, hadde foregått en djevelsk sammensvergelse mot jøssingenes hellige, alminnelige enfoldighet. Grytidlig neste dag ringte han inkvisitorisk til borgermester (Bezirkvorsteher) Hinrich Baumann for å høre om så var tilfelle.

Til Dagblad-inkvisitoren store sorg (han skrev ikke et ord om saken etterpå), kunne herr Baumann som også skriver Fallingbostels historie, fortelle at de to nordmenn hadde bidratt til å kaste lys over den frivillige, norske krigsdeltagelse på tysk side i kampen mot Sovjet-imperialismen. Baumann hadde nemlig henvendt seg til norske institusjoner i sakens anledning uten en gang å få svar! Fra alle land

ellers, inklusiv Sovjetunionen(!) har borgermesteren fått respons og hjelp i sitt arbeide. Men for det dydige, partidemokratiske Norge er det fortsatt en pinlig affære at over 15 000 nordmenn meldte seg til frivillig krigsinnsats mot Sovjetunionen - et langt høyere antall enn de frivillige nordmenn som kom inn i britiske, kanadiske og USAs militære styrker under krigen! Hovedavdelingen, den såkalte norske brigade i Skottland, kom aldri opp i mer enn et par tusen mann.

At en frivillig offisersveteran som Olaf Lindvig, som endog hadde kjempet mot de tyske invasjonstyrker i 1940, ble hedret med et minneskjold nesten 47 år etter sin treningstid i Fallingbostel, var en fin gest fra borgermester Baumann. Han antydte endog at herr Smith kunne få et lite minne hvis det behaget ham å lage en reportasje om de norske frivillige i Fallingbostel dengang - !

I. Aa.

HAT SOM LEVEBRØD

Den som er kommet opp i årene et stykke, og som har fulgt endel med i politikken, kan vel ikke ha unngått å legge merke til den evige nedrakkingen av Tyskland og alt som er tysk. Denne simple trafikk som har foregått i et par mannsaldrer, og ennå lenger, og er blitt et levebrød for mange. Hat er blitt et levebrød. I massemedia foregår denne trafikk så å si hver dag og ser aldri ut til å ta slutt. Og når det lir mot jul kommer det bøker fra forlagene om «krigen», det samme i hver bok. Eller en eller annen politiker skriver om seg selv, og dette blir han millionær på. - Til denne jul utkommer en bok om krigsopplevelsene til en som er født i 1941. Forfatteren er stortingsmann...

Norge er medlem av forsvarsorganisasjonen NATO og har et forsvarsbudsjett på mange milliarder pr. år. Som alliert har da altså Norge Vest-Tyskland som går for å være det sterkeste ledd i Europa. Dette land blir så å si daglig skitnet til av massemedia i Norge. Hvorfor? Dette er jo ikke noe annet enn sabotasje mot NATO og minner meget om «det brukne geværs politikk» som i sin tid ødela det norske daværende forsvar samt forsvarsviljen i landet, og vi vet hvorledes det endte. Kan det tenkes at det er personer av typen Treholt som opererer og bolttrer seg ustraffet denne gang også? De som ødela forsvaret i 1930-årene fikk jo medaljer og lovord etter 1945. Galskapen kjenner vi jo.

I Narvesens kiosker og i andre forretninger er det i de siste 40 år solgt mange blad med tegneserier for barn hvor tyskerne blir fremstilt som forbrytere, og det mot et land som vi er alliert med, og som er Norges beste handelsforbindelse. Dette foregår i Norge, i fredsprisutdelernes land. Denne hatpropaganda er rasehat og rasisme på sitt aller verste, og hadde det samme skedd mot f. eks. et land med farget befolkning da hadde det blitt både arrestasjoner og demonstrasjoner.

Det er forunderlig og mistenkelig at de evige angrepsnasjoner, England og Frankrike, og andre som inntil langt opp i 1970-årene myrde «innfødte» i millioner, går klar av kritikk. Kan det tenkes at griseheten mot tyskerne foregår for å avlede oppmerksomheten fra disse nasjoners forbrytelser i flere hundre år over hele kloden? Det skal ikke store historiekunnskaper til for å vite hvem som har verdensrekord i angrepskriger på denne jord.

(Forts. side 6)

DE STORE LINJER I QUISLINGS UTENRIKSPOLITIKK

Av en spesiell medarbeider

På bakgrunn av Svein Ørnhois karakteristikk av Quisling som «politisk tulling» kan det sikkert være interessant for mange å høre om sammenhengen i de politiske tanker «tullingen» sto for. Det folk stort sett forbinder med ham, er enkelt-episoder fra okkupasjonstiden, slik seierherrepresen fremstiller dem. Hva som aldri kommer frem, er at hans handlinger var et resultat av en helhetlig tenkning, som var trygt fundert i en meget klar innsikt i mellomkrigstidens påtrengende problemstillinger.

Quislings styrke lå først og fremst i utenrikspolitikken. Selvfølgelig hadde han også sine klare meninger om hvilke innenrikspolitiske løsninger som krevdes, men i 30- og 40-årene var det i første rekke de store internasjonale motsetninger som påkalte interessen og var bestemmende for folkenes skjebne. Det gjaldt selvfølgelig også vårt eget folk. Forsåvidt kan man jo si at situasjonen ikke er så mye annerledes i dag, men ihvertfall har vi nå visse stabiliserende faktorer som f.eks. NATO. Vi skal heller ikke undervurdere atombomben som fredsbevarende faktor. Uten den ville vi sannsynligvis forlenget hatt en tredje verdenskrig. I tredveårene hadde man bare det ytterst ineffektive Folkeforbundet, som spilte totalt fallitt.

Forløper for Atlanterhavspakten

Quisling kom med sitt første utenrikspolitiske utspill i artikkelserien «Russland og Vi» i 1930. Det er i det øyeblikk først og fremst verdensrevolusjonen og et meget aggressivt Sovjet-samvelde som opptar ham. Han mener den vestlige verden må samle seg for å møte denne trussel. Han forestiller seg hva han kaller et «nordisk forbund mellom Skandinavia og England med tilslutning av Finland og Holland, og hvor Tyskland og eventuelt de britiske dominions og Amerika, senere kunne trekkes inn...» Et slikt forbund vil etter hans mening «bryte brodden av enhver bolsjevikisk kombinasjon og sikre den europeiske sivilisasjon og fred i overskuelig fremtid». Dette er så utvilsomt det første utkast til en Atlanterhavspakt.

Disse tanker holder han fast på ut gjennom tredveårene og tar dem med stor kraft opp igjen i 1938-39. Da utgir han også tidsskriftet «Stornordisk Sam-

band» for spesielt å fremme disse idéer. Likevel kan man si at sambandstanken har fått et videre grunnlag enn før.

Frykten for en konflikt mellom Tyskland og England

Hva var det som hadde skjedd i mellomtiden? Jo, nasjonalsosialistene hadde overtatt makten i Tyskland, og forholdet mellom Tyskland og England var i ferd med å tilspisse seg. Dette så Quisling på med stor bekymring. Han fremholdt gang på gang at en konflikt mellom disse land ville få skjebnesvangre konsekvenser, ikke minst for Norge, og at det var maktpåliggende for oss å få dem til å forsone seg og samarbeide. Her er en av grunnene til at han tar opp arbeidet for et Stornordisk Samband med fornyet styrke.

Men det verst tenkelige skjer. England erklærer Tyskland krig etter den tyske innmarsj i Polen. I sin fortvilelse henvender Quisling seg både til Chamberlain og Hitler med inntrengende anmodninger om å gjøre slutt på det han anser som en broderkrig. Samtidig går han inn for at Norge skal være uklanderlig nøytralt i denne krigen.

Invasjonstrusler fra begge sider

Utover høsten 1939 skjer det ting som gjør Quisling stadig mer engstelig. For det første er Nygaardsvold-regjeringen på ingen måte nøytral. Alt den foretar seg, går i britisk favør. For det annet blir det tydeligere og tydeligere at de vestallierte forbereder en invasjon i Norge, noe vi jo i dag vet var tilfelle. Tydelige indikasjoner var bl.a. de alliertes forespørsler om tunnelprofilene på Ofofbanen. Kunne de få sine kanoner igjennom? Dessuten var det klare tegn som antydte at Nygaardsvold-regjeringen nok ville protestere mot en slik invasjon, men ikke sette seg imot den med makt.

Under rettssaken mot ham i september 1945 forteller Quisling helt klart hvordan han da resonerte: En alliert invasjon ville være en katastrofe for Norge. Katastrofen lå ikke så meget i selve invasjonen som i det faktum at Tyskland øyeblikkelig ville slå tilbake. Med sin militære overmakt på det tidspunkt ville tyskerne helt sikkert feie de allierte ut av landet, men det igjen betydde at Norge ville bli slagmark i stormaktskrigen. Tanken var jo forferdelig. Hvis vi ikke kunne unngå invasjon...

og det gjorde Nygaardsvold-regjeringens unøytrale politikk stadig mer usannsynlig... anså han det derfor som gunstigst at Tyskland kom først. Det ville spare titusener av menneskeliv og enorme verdier. En tysk okkupasjon ville vi i alle tilfeller få om det først kom til invasjon fra den ene eller annen kant, og da var det gunstigst om dette inntraff med så liten blodsutgytelse som mulig.

Quisling forutsa krigen Tyskland-Sovjet

Et annet element er også her avgjørende for Quislings tankegang. Han hadde ikke et øyeblikk trodd at ikkeangrepspakten mellom Tyskland og Sovjetsamveldet ville bli varig. Tvert imot mente han at de to land meget snart ville tørne sammen, og at kampen mellom dem ville avgjøre verdenskrigens utfall. All den stund Quisling anså en sovjetisk dominans i Europa som det aller verste alternativ, måtte hans sympatier nødvendigvis ligge på Tysklands side.

9. april-regjeringen

De fleste historikere er vel nå enige om at Quislings regjeringdannelse 9. april 1940 ikke var avtalt med tyskerne på forhånd. På den annen side var den vel heller ikke en ren impuls-handling. Som det fremgår av ovenstående, var Quisling fullt forberedt på at en tysk okkupasjon på den ene eller andre måte kunne komme. Forløpet av en slik okkupasjon ville da i høy grad bestemmes av om det i Norge fantes en regeringsmakt som med kraft kunne hevde Norges interesser overfor okkupasjanten. Den 9. april flyktet Nygaardsvold-regjeringen samtidig som den besluttet å ta kampen opp. Ingen visste bedre enn Quisling at en slik kamp var håpløs. Etter politikernes ødeleggelse av forsvaret ut gjennom tredveårene hadde vi ingenting å møte verdens sterkeste krigsmakt med. Resultatet av Nygaardsvold-regjeringens beslutning kunne da bare bli et overvunnet Norge der tyskerne kunne gjøre akkurat det de ville. For å hindre det, dannet han sin 9. april-regjering. Dens primære hensikt var å danne en politisk motpol mot tysk innflytelse.

Kombinerte tyske og norske intriger førte til at Quisling-regjeringen måtte gå den 15. april.

Dermed var Norge i forholdet til Tyskland kommet i en umulig situasjon. Vi var uten noe organ som kunne opptre myndig overfor tyskerne. Isteden fikk vi Terboven og en folkerettslig stilling som mest minnet om et protektorat. Mye kunne ha vært bedre og lettere for vårt folk om Quisling-regjeringen hadde greid å holde seg ved makten.

Quislings fremtidsvyer

Men Quisling fortsatte ufortødent sitt arbeide for å vinne tapte skanser tilbake og skaffe Norge en akseptabel folkerettslig stilling. Et stykke kom han med regjeringdannelsen i februar 1942, men ingen var mer enn Quisling klar over at det ingen helt tilfredsstillende løsning var all den stund Terboven ble sittende.

Hvilken endelig løsning var det Quisling ønsket og arbeidet for? Det kan med temmelig stor sikkerhet sies at han ikke var så overvettets begeistret for det Storgermania som visse tyske kretser arbeidet for. En slik løsning ville gi Tyskland alt for stor dominans. Han så heller en løsning på det alleuropeiske plan, der de mindre nasjoner i kraft av sitt antall hadde større mulighet for å avbalansere stormaktene. Dette forteller hans «Entwurf Europapakt» helt tydelig. Innenfor et slikt fellesskap skulle imidlertid de enkelte nasjoner ha full kontroll over sine interne saker og over sitt styresett. Innenfor det europeiske fellesskap så Quisling det som en fordel at de fire nordiske land kunne slutte seg nærmere sammen for å bli i stand til å opptre med større tyngde. Man kan ellers si at Quislings tanker om en europeisk ordening er ikke så lite beslektet med det nåværende EF.

Alt dette var selvfølgelig ikke bare tanker Quisling tumlet med. Det ble også i høy grad drevet praktisk politikk. Både Quisling selv og hans betrodde menn drev en systematisk påvirkning både av tyske politikere og nasjonale partier i andre besatte land, og det er en kjennsgjerning at han vant gjenklang for sine idéer i innflytelsesrike kretser. Det gjaldt såvel enkeltpersoner i ledende stillinger som innflytelsesrike organisasjoner som f.eks. Waffen SS og Hitler-Jugend.

Men om Quisling etter en tysk seier ville ha fått gjennomslag for sin politikk, kan vi i dag selvfølgelig bare gjette på.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktør:
MARNA MELSOM PEDERSEN

Forretningsfører:
HARALD K. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.

Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;

mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 11-14 og onsdag kl. 17-20.

Telefon: (02) 19 06 71 - (Telefonsvarer).

Redaktøren treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet + kr. 10,-

Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnementet (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.

Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr.spalte/m. Minstepris kr. 50,-.

Utgiiver: A/S HISTORISK FORLAG.

17. MAI VAR VI SÅ GLAD I

Grunnlovsdagen har alltid tidligere hatt en stor plass i det norske folks hjertes. Etter å ha vært under fremmed åk så lenge, var det med stor begeistring man feiret sin nyvunne frihet og en grunnlov på høyde med de beste i verden.

Grunnlovsfedrene var verken historieløse eller naivt tankeløse som så mange idag. De var stolte av sin nasjonale egenart og ville verne om denne, samtidig som de godt visste at vi også hadde en felles europeisk kultur å ta vare på. For det går utmerket godt an å være seg selv, uten derfor å være seg selv nok.

Det skal flere toner til for å skape en melodi og vi hadde vår tone i den europeiske fellesmelodien. Fra forfedrene hadde de arvet sansen for at med lov skal landet bygges og ei med ulov ødes. Rettssikkerhet for alle nordmenn og likhet for loven var viktig for dem. Uten det ville friheten bare bli tomme ord.

Fra sitt eget og andre folks historie visste de også hvor lett makten korrumpere. Maktfordeling ble derfor et viktig prinsipp i vår grunnlov. Den lovgivende, utøvende og dømmende makt ville de skille ad. «ALL MAKTTIL DENNE SAL», eller et hvilket som helst annet sted, ville etter deres overbevisning før eller siden føre til menings-terror og ufrihet. Og utviklingen har gitt dem sørgelig rett i dette. Innføringen av parlamentarismen og partistyre ble begynnelsen til slutten for folkets rett til å bestemme over seg selv og § 100 har lenge vært mer enn halvdød. Rettssikkerhet for enkeltindividet ble avskaffet i 1945 da Grunnloven i realiteten fikk sitt dødsstøt ved at titusener av nordmenn ble dømt etter provisoriske anordninger i strid med flere viktige grunnlovsbestemmelser.

Så hva feirer man egentlig 17. mai for? Innholdet er for lengst borte, og lærerne vil ha ekstralønn for å møte opp. Men det er jo «moro for dessa som er små». Og etter hvert som de voksne gir blaffen, kan de til og med holde 17. mai-talene selv også - om det som en gang var. Snart er det heller ikke noe Norge mer, men et multinasjonalt samfunn i bitter strid med seg selv, som alle andre multinasjonale samfunn.

Men hvorfor se så mørkt på det? Kanskje våre forståelsegpare har rett denne gangen, selv om de hittil har utmerket seg ved å ta feil på alle andre områder. Kanskje blir det den store forbrødringen, og de fremmede vil med glede fø oss på gamleheimen alle sammen når de skal overta, etter at vi har abortert bort vårt eget avkom for å få plass til deres, pluss alle de deilige statussymbolene våre.

HUSK BLADPENGENE!

Årsabonnement kr. 130,-, i omslag kr. 150,-.

BRUK

postgirokonto 5 16 45 04

eller

bankgirokonto 6063.05.01248

ENVEISBILLETT TIL SIBIR

Av Cand. jur. Roald A. Nielsen, Buenos Aires

På grunn av distansen er jeg først for nylig blitt oppmerksom på professor Finn Seyersteds artikkel i Aftenposten 27/11-87: HVA OM VI SKULLE BLI HÆRTATT PÅ NY?, hvor professoren benekter at der etter Folkeretten besto eller består lydighetsplikt overfor okkuperende, og gjør det «tindrende klart» for enhver ny generasjon at en angriper ikke har andre rettigheter enn dem som følger av reglene for humanitær krigføring.

Befolkningens lydighetsplikt overfor okkuperende er imidlertid tindrende klart fastslått i Haagerkonvensjonen av 1906 (senere komplettert ved Genevekonvensjonen av 1949), Landkrigsreglementet Art. 43, hvor etter lovgivningsmyndigheten faktisk er underlagt okkuperende. Av denne rett for okkuperende følger naturligvis en plikt for befolkningen til å respektere okkuperendes lover og forordninger, noe som er erkjent av folkerettsspesialister i alle land og overhodet ikke betvilt under den tyske okkupasjonen 1940/45. Her skal bare henvises til professor Castbergs «Norge under okkupasjonen» s. 24 ff. Be-

folkningens lydighetsplikt ble også innskjerpet av de allierte ved invasjonen av Italia under 2. verdenskrig.

Haagerkonvensjonens løsning er den eneste logiske hvis man under en okkupasjon vil unngå kaos med represalier og unødige lidelser for sivilbefolkningen. Den alminnelige anerkjennelse av lydighetsplikten, basert på Landkrigsreglementets art 43, var hovedgrunnen til at det norske folk kom relativt uskadd gjennom krigsårene.

Hvorvidt geriljakrig med mord («likvidasjoner»), mordbrann, sabotasje etc. nå er godkjent av Folkeretten som ledd i «humanitær krigføring», slik Seyersted fremholder, har bare akademisk interesse og teoretisk betydning i krigsforbryterprosessene mot den tapende part ved krigens slutt. Det er ikke tvilsomt at en hvilken som helst okkuperende vil slå kraftig ned på en slik form for «krigføring». - Den okkuperende som det helst kan bli tale om, Sovjet-Russland, vil nok vite å håndheve befolkningens lydighetsplikt på en helt annen måte enn tyskerne i 1940-45. Kan noen overhodet være så naiv og tro at russerne - under en

Sovjet-russisk okkupasjon av Norge - vil akseptere at ungdommen leker heimefront og «gutta på skauen» slik som under den tyske okkupasjonen?

Den 2. verdenskrigs historie viser tydelig hvilke sjanser der er for geriljakrig i russisk okkupert område. Latvia ble militært okkupert av Sovjetunionen i juni 1940, hvorpå 35 000 mennesker omgående ble deportert til Nord-Russland og Sibir. Etter gjenerobringen av Latvia i 1944 ble ytterligere 70 000 deportert. I henhold til russisk statistikk er der nå bare 60% tilbake av den opprinnelige befolkningen. Noe liknende skjedde i Estland og Litauen, til tross for at disse landene «frivillig» ble innlemmet i Sovjetunionen.

Deportasjon av intelligensen og nasjonale elementer er et ufeilbarlig middel til å stoppe ethvert forsøk på geriljavirksomhet. Oppfordring til geriljakrig mot en slik okkuperende er like vanvittig som hensiktsløs og vil føre til katastrofale følger om den blir fulgt.

En artikkel som Seyersteds vil nok sikre enveisbilletten til Sibir for forfatteren.

«... dog ikke etter krigens Ophør»

Olav Steinøygaard i Adresseavisen 10/4 1988

Under overskrifta «Da Norge brukte bøddel» har NTB-mannen Einar Olsen eit innlegg om den TV-sendte Quisling-saka m.a. i Adresseavisen 19. mars: «Ingen er i tvil om at utfallet blir dødsdom og henrettelse. I virkelighetens verden for mer enn 40 år siden var det heller ingen tvil.» - Som ein ser, er «virkelighetens verden» den same for NTB-mannen i dag som for mer enn 40 år siden.

Han skriv vidare: «Men like selvsagt som bruk av dødsstraff var i 1945, like selvsagt var det at gjeninnføringen av denne straffemetode måtte være tidsbegrenset og i tillegg gjelde bare for landssvikoppgjøret.»

EO hevdar altså at «denne straffemetode måtte være tidsbegrenset», som i denne samanhengen betyr situasjonsbetinga, dvs. at dødsstraffa skulle vera bunden til folks rettskjensle etter ein lang krig.

Eksilregjeringa Nygaardsvold gjeninnførte dødsstraff ved eit provisorisk lovtilllegg tredje oktober 1941, altså ein situasjonsbetinga paragraf for det

komande landssvikoppgjøret. Men når vår militære straffelov frå før hadde dødsstraff som straffemetode, måtte dette provisoriske tillegget vera mynta på den situasjonsbetinga rettskjensla som eksilregjeringa sjølv hadde skapt, og som heilt opp til i dag, over førti år etterpå, blir spreidd over massemedia med uttrykket «gjengjeldelse».

Siste leddet i den militære straffelovs § 14 lydde slik: «... Idømt Dødsstraff som ikke er fullbyrdet før Krigens Ophør, overgår til Fængsel på Livstid.» - Når er så «Krigens Ophør»?

I gamle dager heitte det at når signalet «Ilden opphører!» hjala utover frontane, var krigens slutt, og straks etterpå dansa folk i gatene. - Dei som fekk oppleve mai-dagane 1945, minnest sikkert at den 8. mai dette året dansa folk i gatene og flagga falk til topps, for no var krigens slutt - men denne gongen ikkje for taparane, heller ikkje for sigerherrane, for den siste dødsdommen i landssvikoppgjøret over Ragnar Schancke, blei ek-

sekvert over tre år etter «Krigens Ophør».

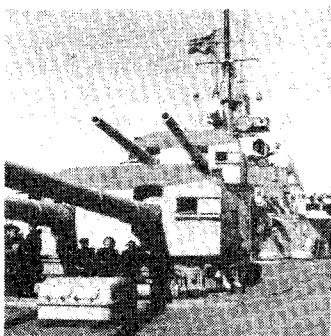
Då saka om dødsstraff kom opp i Stortinget 29. juni 1945, uttalte dåverande justisminister Cappelen seg slik: «... Det ligger nær å tro at våre allierte, som ofret så meget også for oss, venter av oss at vi gjør opp med våre egne krigsforbrytere. (-) Det ville, så vidt jeg forstår, gjøre et mindre godt inntrykk om vi går hen og opphever den adgang til å anvende dødsstraff.»

Og den sterkt religiøse Nils Lavik kunne i sitt innlegg vise til den gamle Moseloven: «Det er ikkje det juridiske synet eg kan gå inn på, (-) men slik eg ser det frå ein kristeleg synsstad: Når ein mann er så gudlaus at han drep nesten sin med svik, då skal du ta han om det så er framfor altaret ditt. Han skal dø.»

En kombinasjon av Moseloven og provisoriske anordninger kan gi varige ringverknader, så då Justisdepartementet i 1962, 17 år etter «Krigens Ophør», sendte eit skriv til Stortinget (Forts. side 6)

Tysk nøkkelmann fra Blücher:

WHISKYEN REDDET LIVET MITT

I sol og fred seiler den tyske krysseren gjennom de danske farvann. Ombord slikker man sol og nyter livet uvitende om hva man har i vente neste morgen.

Oslo (INB): - Det var et sant helvete. Hele tiden hørte vi skrikene fra døende og druknende mennesker, bare avbrutt av eksplosjoner når artilleriammunisjonen vår ble antent og detonerte. Overalt under dekk var det stupmørkt

Elektrisitetssanlegget gikk etter at to torpedoer traff oss. Skytingen kom fra kanonene på Oscarsborg. En kvalmende svart røk lå over hele akterdekket. Slagsiden til babord var så sterk at jeg kunne gå rett ut i den iskalde sjøen da jeg bestemte meg for å svømme mot fastlandet.

Slik skildrer Jürgen Bieler (71) krysseren Blüchers undergang i Drøbaksundet ved seks-tiden om morgenen den 9. april. Den unge premierløytnanten på 25 år var til tross for sin unge alder en av nøkkelmennene på skipet. Tilsammen var det nærmere 2 500 soldater ombord. Som adjutant for stabssjef oberst Buschenhagen hadde

Bieler ansvaret for en koffert med topphemmelige dokumenter som skulle til Oslo.

Derfor var han også med på møtet kvelden i forveien da den tyske sjømilitære ledelsen tok den fatale beslutning å la Blücher med medlemmene av den tyske overkommando gå først inn Oslofjorden.

- Det var en utrolig beslutning de tok, til tross for at de visste om Oscarsborg og at våre kanoner aldri ville kunne svare på et angrep derfra. Krysserne «Lützow» og «Emden» og noen raske torpedobåter var også med for å innta Oslo. De burde utvist større forsiktighet, forteller Bieler.

- Var det ingen som reagerte på at Blücher skulle gå inn først?

- Jo, general Engelbrecht, som var høyeste Wehrmacht-offiser ombord, gjorde sterke innsigelser. Men det var marinen som hadde det siste ord, og kommanderende admiral mente at nordmennene aldri ville åpne ild mot oss. Det utrolige var at de ikke skiftet mening etter at vi ble beskyttet av en liten vaktbåt ved innløpet til Oslofjorden. Den ble senket. Vi hadde stående ordre om ikke å skyte først, men behandle nordmennene som venner, forkynner Bieler.

Beslutningen om å erobre Norge ble tatt fordi landet ikke klarte å holde seg nøytralt i krigen mellom Tyskland og vestmaktene. Norge tillot at den britiske marinen gikk inn i norske territorialfarvann og angrep tyske fartøyer. Vi kjente også til britenes planer om å erobre støttepunkter langs norskekys-

ten og hindre den svenske malmtransporten til Tyskland over Narvik. Dessuten var flåteavtalen mellom England og Norge fra høsten 1939 et norsk nøytralitetsbrudd, uttaler Bieler.

- Var De selv klar over at det var farlig å være ombord i Blücher?

- Ja, og derfor lever jeg den dag i dag. Etter det omtalte stabsmøtet da det ble bestemt at vi skulle gå først inn fjorden, gikk jeg i baren og tok et par stive whisky. Dermed forsov jeg meg til en avtale neste morgen med han som hadde ansvaret for luftvernartilleriet ombord. Vi hadde bestemt at jeg skulle komme opp på kommandoplassen hans når det lysnet, for å ha god oversikt over indre Oslofjord. I stedet for å være der våknet jeg da torpedoen traff oss. En av de første eksplosjonene drepte min kamerat på kommandoposten.

- Hva skjedde med de hemmelige dokumentene De hadde ansvaret for?

- De var i en trekoffert som jeg hadde deponert hos kapteinen. Det var umulig å ta seg frem til broen fra fordekket hvor jeg var. Men virkeligheten kan noen ganger være mer fantastisk enn de utroligste historier. Etter at jeg hadde tatt meg i land etter 20 minutter i sjøen, kom kofferten drivende i land like ved meg. Jeg trodde ikke mine egne øyne. Fantaserte jeg etter den iskalde opplevelsen i sjøen? Nei, det var faktisk kofferten med papirene. Imens hadde andre tent bål for å få igang blodomløpet igjen. Scenen var helt uvirkelig. Halvnakne menn løp rundt for å

Et av de få bilder fra «Blücher»s forlis. Vi ser den 12 300 tonnns krysseren med sterk slagside og med menn som svømmer i det iskalde vannet.

holde varmen, og lekesloss og slo floke. Det var bittert kaldt i morgenluften. Oppe på åskammen over oss patruljerte norske soldater. De hverken skjøt eller kom oss til unnsetning, men holdt øye med oss. Jeg bestemte meg for å brenne papirene for sikkerhets skyld.

- Hva husker De best fra dette første møtet med Norge?

- Kanskje det øyeblikket da Blücher gikk ned, mens jeg svømte mot land. Langsamt la skipet seg helt over og gikk rundt. Slik fløt det en stund, med mennesker som klamret seg fast til skroget. Så forsvant det i dypet mens mennene skrek i redsel. Verst var det med dem som kom inn i et felt med brennende olje i sjøen.

På vei mot land var det soldater som druknet overalt, og folk som klamret seg til de av oss som svømte godt. Heldigvis var jeg veltrent, ellers hadde jeg aldri nådd land. Mange reddet seg (Forts. side 6)

Utbytterne

Av Hans Olavsen

Nå er det våre pensjonister vår såkalte «sosial»-minister, Tove Strand Gerhardsen, har kastet sine øyne på. Det har tydelig lenge ergret henne at ikke så få mennesker, tross et langt livs skatteflåing, ved flid og sparsommelighet har greid å legge noe tilside til sine eldre år. Noen har greid å skaffe seg pensjoner ved siden av folketrygden, andre har greid å legge litt penger tilside som de nå får renter av. Følgen er at de har litt mer enn det folketrygden tildeler dem. Det er selvfølgelig utålelig. Slike penger må øyeblikkelig trekkes inn gjennom nye og dårligere skatteregler. Staten har da mye mer bruk for pengene enn pensjonistene. «Luksuspensjonister» blir de nå kalt.

Og alt dette skjer i «rettferdighetens» navn. Ingen skal ved omtanke og planlegging få lov til å forbedre sine kår. De skal ha det staten tildeler dem og ikke en øre mer. Dermed basta.

Dette er selvfølgelig ikke noe enestående. Denne gang er det pensjonistene det går ut over, men også ellers gjelder det prinsipielt: Hvis borgerne skaffer seg en eneste liten fordel, skal den tas fra dem. Vårt liv skal innrettes etter statens vilje fra vugge til grav.

Men det kan hende at de maktglade politikere har forregnet seg denne gangen. Pensjonistene er mange, en slett ikke ubetydelig velgerskare. Parolen blant dem kan meget godt komme til å bli denne ved valget til neste år: Stem ned de politikere som går inn for å forverre pensjonistenes kår. Fei dem ut!

Det burde selvfølgelig vært gjort for lenge siden.

Rettelse:

Bøckman og Skjønberg

Jeg tør påstå at jeg tilhører de mer garvede når det gjelder feil trykkfeilsdjevlen avstedkommer i spaltene. Men mennesker som jeg polemiserer mot, har i alle fall retten til å få sine navn riktig skrevet. Det skjedde ikke i nr. 4 av Folk og Land» for i år. Såvel Aftenpostens *Knut Bøckman* som Dagbladets *Simen Skjønberg* fikk sine navn feilskrevet. Det beklager jeg.

Ellers forekom det også andre, til dels meningsforvirrende trykkfeil i mine artikler. Et sted sto det f.eks. marxisme istedenfor nazisme.

Vic.

Idar Aarheim

Apropos Marta Steinsvik

En artig og rørende liten historie.

Som dere alle vet var hun en av de kvinner som var tilstede under rettssaken mot Vidkun Quisling.

Hun gikk inn som hans absolutte motstander, men kom nok ut med et nytt syn på vår sak. Selv om hun ikke var enig med oss i mange ting, kjempet hun mot forfølgelse og direkte mishandling og tortur av NS-medlemmer og frontkjemper. Hun skrev også en liten bok om dette: FRIMODIGE YTRINGER og boken ble lest av mange. En av hennes viktigste og beste medarbeidere var prost ARNE GODAL. Han bodde utenbys, fikk være gårdsgutt hos en NS-bonde, men pleide å overnatte hos oss (på en sofa i

stuen), hver gang han avla Marta Steinsvik et besøk. Hun holdt da på med manuskriptet til boken. Litt etter litt ble hun alle trofaste NS-folks venn, ikke minst frontkjempernes.

En dag ringte hun meg og sa følgende; som så mange har pleiet å si til meg gjennom mange år: «De som kjenner så mange, frue, mon De kan hjelpe to frontkjemper som nettopp har kommet ut av fengslet, - og er hos meg nå. De er begge hjemløse og arbeidsløse. Kan De gjøre noe for å hjelpe dem?»

Jeg sto da helt hjelpeløs, men plutselig fikk jeg en ide. Jeg skulle ha en ny kokke. Hvorfor ikke en mannlig kokk? Jeg ba henne spørre om en av dem kunne lage mat og stelle hus. Da meldte den ene seg, som hadde

jobbet i amerikansk fangenskap med slikt.

Han het Olsen, hadde tidligere vært ansatt i Christiania Glassmagasin, og var en av de få overlevende som slapp fra ett av de aller verste slag på Østfronten ved Cherkassy.

Dagen etter oppsøkte han meg, og ble i flere år kokk i hjemmet mitt. Han ble en enestående mannlig hjelp. Ikke minst som mann, fordi jeg da var alene med mine barn. Han passet fyren, og tok alt tungt arbeid, laget herlig mat og etter hvert kommanderte han oss alle, også den unge stuepiken, en kjekk NS-jente fra en gård på landet. Han tok vare på oss alle, og var en god rådgiver og hjelper i alle umulige situasjoner, holdt sin hånd over barna,

hadde et strålende humør og voktet huset for eventuelle inntrengere og fiender.

HAN BLE HOS OSS TIL VI ETTER NOEN ÅR UTVANDRET.

HVOR MON DU ER I DAG, OLSEN? HVIS DU LESER DETTE SÅ SKRIV TIL MEG GJENNOM DENNE AVIS.

Gud velsigne ham og Marta Steinsvik, som sendte ham, og som gjorde så meget for oss NS-folk og frontkjemper. Hvor ble det av boken hun skrev? Bør den ikke komme ut i nytt opplag, og bli spredt over Norge, til minne om en av de modigste kvinner på den tiden?

17. mai-betraktning 1988

Av Idar Aarheim

I Månedens Pernille nr. 3 av «Folk og Land» for iår, stiller den temperamentsfulle, unge dame Gullet det betimelige spørsmål om hvorfor ikke flere som ble rammet av det urettferdige oppgjøret etter krigen, senere emigrerte, eller søkte om politisk asyl i andre land noe de utvilsomt var berettiget til.

Hun får imidlertid som svar at «landssvikerne» i sine hjerter var så store patrioter at de ikke fant en slik løsning akseptabel. De fleste var så knyttet til Norge som fedreland, at å dra fra landet ikke kunne være deres oppskrift. De vant heller over nederlaget for å skape en samfunns-gavnlig tilværelse «i det land de elsket og fortsatt elsker».

Egentlig er jeg like forbauset som Gullet over at ikke svært mange dro fra landet selv om det er flere som havnet f.eks. i Sverige, enn det som vanligvis er kjent. Men også jeg har flere ganger støtt på denne sterke patriotisme hos «landssvikdømte» som synes å tåle alt av trakassier og overgrep fra den etablerte, partidemokratiske norske velferdsstat. Jeg er selv et par ganger blitt irettesatt når jeg litt for sarkastisk har karakterisert norsk selvgodhet, provinsialitet og barbarisme.

For i motsetning til mange landssvikdømte patrioter etter krigen, er jeg ikke spesielt glad i Norge, i alle fall ikke i

nordmenn og norsk mentalitet slik jeg har lært mine landsmenn å kjenne. Hadde det eksistert et felles-europeisk statsborgerskap innen EF, hadde jeg forlenget byttet bort mitt norske med et europeisk. Riktignok har jeg lært gleden ved å dyrke det norske riksmål som utvilsomt er Nordens rikeste sprog på grunn av den tvedelte opprinnelse: den særnorske og dansk-norske skrifttradisjon. Men et karakteristisk, historisk trekk er det at flere av de største i denne sprøtradisjon enten har oppholdt seg i utlandet eller er blitt dårlig behandlet i Norge: Holberg, Welhaven, Ibsen, Amalie Skram, Kinck, Kjær, Hamsun, Alf Larsen og André Bjerke!

André Bjerke, også?

Jada! Hans allsidige begavelse hadde i et hvilket som helst kulturland innbragt ham offentlige æresbevisninger, i det minste et professorat i stilistikk. Men ikke i kulturfattige Norge der alt, i hvert fall i etterkrigstiden, har vært gearet inn på nivellering og den store middel-mådigheit. Bjerke hadde et altfor kvalitativt syn både på sproget som uttrykk for menneskeånden og på selve tilværelsen, til å kunne bli akseptert av det offisielle Norge. Tvertimot gjorde norske myndigheter alt de kunne for å ødelegge norsk kulturs viktigste uttrykksmiddel: Sproget. Også landsmålet, men

spesielt riksmålet - selve broen til vår kontinentale kulturtilhørighet.

Nei, jeg kan ikke være glad i et lite land som endog forsøker å høvle ned det lille som rager noe over den store alminnelighet. Dessverre må jeg si at smålighet og misunnelse, det er de mest fremtredende trekk i norsk lynne slik jeg har lært det å kjenne. Den jevne middel-mådigheit har vært målestokken i såvel politikk (Gerhardsen!), litteratur og massemedia. Skolen er forfalt og all dannelse har veket plassen for kortsiktig, hesblæsende utdanning! Og alt dette spunnet inn i et drepene politisk partivelde og evneløst byråkrati samt organisasjoner som opptre som uansvarlige pressgrupper!

Dessverre tror jeg at det i høy grad forholder seg slik at et folk fortjener de myndigheter det skaffer seg og det nivå den offentlige debatt beveger seg på. I så måte ser det dystert ut for Norge som uten oljen er et stagnert land i Europas utkant. Kulturløst, kvalitetsløst og bakstrevsk selvhøvdende!

Karakteristisk for Norge er det også at nettopp dere frontkjempere og NS-medlemmer som var nasjonalister og patrioter, ble dømt for landssvik, mens de sosialistiske internasjonale (Forts. side 7)

«Tyskerjentene» har fått sitt minnesmerke

Astrid Daatland Leira:
«Kjærligheten har ingen vilje.»
Tiden.

Boktitelen inneheld ein påstand som det kan reisast innvendingar mot. Vår kristne moralære, som vi vel for det aller meste har teke i arv frå jødedommen, bygger då på den føresetnaden at det menneskelige driftslivet skal kunne leggjast under kontroll av tanke og vilje. Likevel bør vi passe oss for å moralisere. Gjentene var nok kjend med sin barnelærdom, men dei hadde også høyrte somme åndshovdingar be dem «gi blanke fanden i moralske skrifter». Og å kreve at dei skulde vera så over all måte «nasjonale» at dei vilde ofre «den store kjærligheten» for eksilriksstyret -, det måtte då vel vera for urimeleg. Dei tyske gutane skilde seg då ikkje ut frå dei norske på andre måtar enn ved språket og uniformene.

Likevel var det somme åtvarende røyster som dei burde høyrte på. Meldaren kan godt hugse Olga Bjørns: Ho moraliserte ikkje, og forkynte heller ikkje nokon falsk nasjonalisme. Men ho peika på kor ustabil soldatene sitt sinn måtte vera i den tida. Den eine dagen stod dei i det frededelege Norge, nokre dagar seinare vart dei kanskje sendt til Balkan eller Ukraina for å døye -.

A.D.L. gjer oss kjent med lagnaden at nokre norske jenter som fylgde kjærleiken sitt bod, og som hamna i Aust-Tyskland. Somt av det er skakande lesnad, såleis avsnittet «Russerne kommer til Petershagen». Skildringa av russarane si framferd er gruffull. Men det synest mest som forfattarinna prøver å orsake dette ved å fortelle at tyskarane først hadde drive på same vis i Russland. Når ein hugsar dei korrekte og veldisiplinerte tyske soldatane vi hadde her i Norge, fell det også vanskeleg å tru at dei skulde gå såleis fram i Russland. Barske krigarar var dei nok, men neppe udyr. For det om ein nok lyt vedgå at krigen var meir total og brutal di lenger han drog ut i tid.

Astrid Daatland Leira har reist «tyskerjentene» eit minnesmerke. Eit minnesmerke som fortel om mjuke, menneskelege kjensler i ei kald og barsk tid.

Trygve Engen

INO støtter deg!
Støtt INO!

MÅNEDENS PERNILLE:

Drømmen og lotteristaten

«Mor, nå kommer Lotto-tallene, har du noe å skrive med.» Ropet kommer fra kjøkkenet, der radioen og Gullet oppholder seg. Hun akter å tilbringe lørdagskvelden hjemme, og forbereder et eller annet til hjemmekos for oss. Hun har helt glemt at jeg er nektet adgang til kjøkkenet. Jeg har heller ikke noe skriveredskap for hånden, så hun setter radioen på full styrke slik at jeg også skal høre tallene for at vi sammen skal huske dem.

Vi har vårt eget lille tippe-selskap, og den store gevinsten skal deles når den en gang kommer ut på hennes eller min talong. Hitil har det riktignok ikke blitt mer enn 249 kroner å dele på to i løpet av de to årene vi har satset, og denne gangen blir det heller ikke noen uttelling. Fru Fortuna vil ikke se til oss i sin nåde og befri oss fra det

evige presset for å få pengene til å strekke til. Og ikke minst jeg kunne så inderlig trengt hennes gunst, for diverse reparasjoner på badet medførte opptagelse av lån, og renter og avdrag holder på å kvele meg økonomisk.

For værlig arbeide honoreres dårlig i lotteristaten. Når man adderer moms til de direkte skattene sikrer det offentlige seg brorparten, mens gevinstene i statens utallige lotterier er skattefrie.

Vi samtaler om dette emne mens vi senere på kvelden spiser den skønne kyllingretten som Gullet sier hun har komponert selv. Jeg tror ikke helt på henne, men den smaker ikke dårligere av den grunn.

Mitt argument er at deltagelsen i et eller flere av statens fristende skattefrie tilbud i alle fall er en frivillig sak.

«Ja», sier Gullet, «jeg er klar over at å spille i Lotto er en frivillig sak, men vi er esler vi to også».

«Esler, hvordan det?»

«Men mor da, du har da sett bildet av mannen på eselryggen, som holder en lang stang som det dingler en gulrot ned fra foran mulen til eslet, men så langt unna at det ikke kan nå den med kjefsten. Lotteriene, Lotto, Tipping og Toto og hele greia er gulrøtter som staten får oss til å strekke oss etter. Vi jobber som besatte for å klare oss, mens staten og kommunen melker oss, i håpet om at en gang skal det være vår tur til å få den store gevinsten og være over berget.»

Jeg innrømmer at jeg er klar over at en million skattefrie kroner representerer bortimot det samme som ti års beskattet arbeide.

«Og derfor spiller vi i Lotto.» Gullet blir ivrigere: «For tenk om våre tall kom inn. Da behøvede jeg ikke å arbeide om lørdagene og det meste av ferietidene lenger. Jeg kunne gå opp til eksamen på universitetet tidligere. Du kunne ta ulønnet permisjon, og vi kunne ta mormor og morfar med til India i ukevis som vi så lenge har drømt om.»

«Gullet, det er noe som slår ned i meg. Du var ikke særlig tilfreds med den ene kronen pr. time som du fikk i lønnspålegg, men samtidig med at stortinget begrenset din og andres lønnsøkning til en krone pr. time, ble den store lotterigulroten fordoblet. Det vil igjen si at folk vil bruke mer av en redusert inntekt i håp om å være den som kan gripe fatt i den store gulroten.» «Du har så rett», sier Gullet, «og jeg vedder på at vi kommer til å gjøre det vi også. Bare vent

til vi fyller ut våre neste fem-ukerstalonger. Og dessuten må du ikke glemme at det er flaksen som gir deg hederlig omtale og avbildning i avisene. At du jobber deg ihjel interesserer ikke. -Hva er det du flirer over, er det meg du ler av?»

«Nei på ingen måte. Jeg kom til å tenke på det som far pleier å si at det er fornuftigere å sette lottoinnsatsen på konto. Da får man en årlig gevinst. Og som du vet pleier han å tilføye at han vant det store lodd en gang fordi han ikke kom for retten før nesten to år etter at rettssvikoppjøret startet. For hadde han kommet for retten da det begynte, hadde han minst fått dobbelt så lang straff og adskillelse fra familien.»

«Men vi venter jo på vår store gevinst», sier Gullet.

Pernille

Var det noen som sa: PRESSEFRIHET?

10 DEBATT

Folk og Land

Lørdag 5. mars hadde Trønder-Avisa tatt inn en annonse for nazi-avisa «Folk og Land». De kom med et tilbud hvor de skulle fortelle hva som skjedde under rettsoppgjøret. «Abonnér på Folk og Land — en avis for deg», stod det blant annet i annonsen.

Det er det såkalte Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO) som gir ut avisa. Det er et vel kjent og vel dokumentert faktum at det er gammelnazister som utgir avisa.

For tida driver de en kampanje for å rehabilitere Quisling.

Siden annonsen stod har jeg forjeves venta på en beklagelse fra avisa. Den har ikke kommet, så nå etterlyser jeg den. Vil Trønder-Avisa beklage at denne annonsen ble tatt inn?

Solveig Aamdal.

***

T-A vil for ettertiden ikke ta inn annonser for nevnte avis. Red.

«Trønderavisa» 23/3 1988. (Innsendt av Edmund Roll.)

Aktiviteten øker - det trengs penger!

Som våre venner sikkert har merket, har aktiviteten i vårt arbeide økt betydelig siste år. Men dette går hardt ut over våre midler - det trengs mer penger for å holde den samme farten. Hvis du har et større eller mindre beløp til overs, så send det til vår adresse: Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Merk av om du vil pengene skal gå til «Folk og Land», pressetjenesten eller til INO generelt.

Send oss navn på interesserte!

Vår avis må videre ut, og det må våre lesere og venner hjelpe oss med. Bruk kupongen nedenfor og send oss navn på NS-folk du vet ikke har avisen, og også på andre som er positivt interessert i vår sak. Forsendelse av avisen i provoserende hensikt er vi ikke interessert i.

Til «FOLK og LAND»
postboks 924 Sentrum,
0104 Oslo 1.

Vennligst send prøvenummer av avisen til:

1. Navn: .....

Adresse: .....

2. Navn: .....

Adresse: .....

3. Navn: .....

Adresse: .....

4. Navn: .....

Adresse: .....

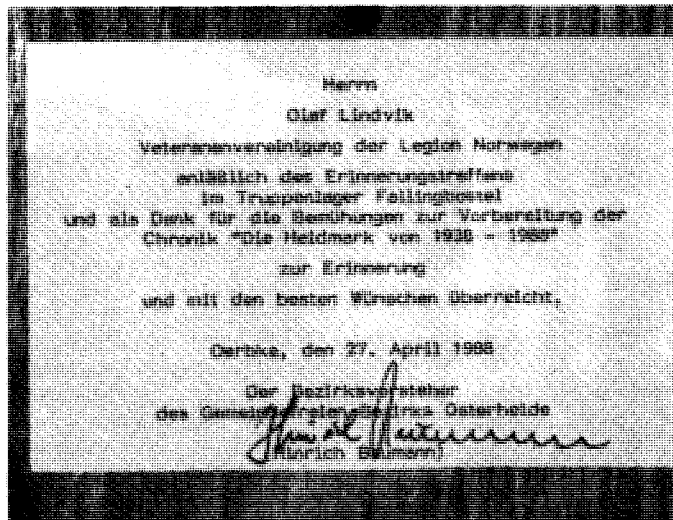
Forslagsstillers navn

Hvis for liten plass, så skriv navn og adresser på eget ark.

I treningsleiren Fallinbostel: OLAF LINDVIG PÅ STIER . . .

(Forts. fra s. 1)

Bildene viser de to sidene av den minneplaten Olaf Lindvig mottok i Fallinbostel.

der forhandlingene i Trondheim aldri vært snakk om noen norsk fortsettelseskrig fra England slik offisielle, norske historikere og jurister har hevdet i etterkrigstiden.

Minnelunch

Bieler og Lindvig spøker med at de våren 1940 meget vel kunne ha kommet til å møte hverandre i kamp. Senere ble de våpenbrødre i kampen mot Stalins røde armé på østfronten. De to veteraner fra Den annen verdenskrig blir omfattet med stor interesse av de unge offiserer i det tradisjonsrike, britiske panserregimentet som inviterer til minnelunch fordi de disponerer

den del av leiren hvor Olaf Lindvig og hans frivillige kamerater i Legionen hadde sine kaserner og sin appellplass. I officersmessen henger avdelingens minner, faner og troféer allerede fra første verdenskrig.

Stadig må veteranene fortelle om sine opplevelser fra storkrigen og særlig ivrige er de unge briter etter å høre Lindvigs mening om de britiske styrkers innsats i Norge i 1940. Han kan ikke med sin beste vilje som offiser rose dem særlig.

Under omvisningen i leiren, kan han derimot komme med sin uforbeholdne ros til dagens profesjonelle, britiske panserregiment. Dette er en strøken.

stridskraftig avdeling, sier Lindvig: Se på stridsvognene, maskinene og den presise, men avslappede disiplin og kameratskapet.

Det er en fredlig vårdag med høy himmel over heden. Men stillheten brytes i blant av kantonorden. Dette er NATO-avdelinger i høy beredskap. Bare et sterkt forsvar kan sikre freden og det er ikke så mange milene over til den østtyske grense som med sine vaktårn, minefelter og meterhøye piggrådgerder ser ut som en konsentrasjonsleir. Sovjetimperiets vestgrense siden krigen.

«... dog ikke etter . . .»

(Forts. fra s. 3)

get om landssvikoppgjøret, heitte det m.a.:

«Utvalget antar at dette arbeid bør ledes av en mindre komité på ca. fem medlemmer. Utvalget har drøftet om det til dette arbeid er mulig å skaffe et antall sakkynndige som er tilstrekkelig uhildet til å gi en fremstilling, hvis objektivitet ikke kan trekkes i tvil. Dette har utvalget ikke ansett gjørlig.»

At ringverknadene når heilt fram til vår tid, viser den førnemnte artikkel av Norsk Telegrambyrås Einar Olsen klart: «Ingen er i tvil om at utfallet blir dødsdom og henrettelse», no over førti år etterpå.

EO ser til slutt i artikkelen sin «Quisling-saken og landssvikoppgjøret (som) enestående fenomen i vårt århundre.» Han avslutter med å peike på lagmannens aktorlignende rolle. - Det mest påfallende med Quisling-saka som forøvrig gjennom heile landssvikoppgjøret, er at forsvararane var utnemnt av aktoratet, og når den nye rettar-

gangsordninga elles var godkjend av Høgsterett, var jo utfallet avgjort på førehand, «et enestående fenomen i vårt århundre.»

Olav Steinøygard

Whiskyen reddet . . .

(Forts. fra s. 4)

i land på en liten øy, husker Bieler.

- Nesten tusen mennesker omkom i dette angrepet. Kunne flere vært reddet?

- Utvilsomt, hvis vi hadde hatt tilstrekkelig med redningsmateriell ombord. Ikke alle hadde svømmevest engang. Livbåtene var ødelagt med unntak av én. Noen reddet seg på ting som fløt i sjøen, men de som ikke var gode svømmere hadde nesten ingen sjans til å overleve. I tillegg var det også altfor mange ombord; nesten 800 soldater i tillegg til det regulære mannskapet.

Men det skjedde også ting under katastrofen som var beundringsverdige. Alt skjedde utrolig veldisiplinert og uten panikk. Hadde soldatene fått panikk hadde det gått enda

verre enn det gjorde. Det var gripende å se hvordan mange marinefolk ga redningsvestene sine til de som ikke kunne svømme. Det var en opplevelse å se at man ikke handler i ren egoisme selv når livet står på spill.

I. Aa.

Hat som levebrød . . .

(Forts. fra s. 2)

Kritikken mot Sovjet er også merkelig spak, enda de har glemset i seg halve Europa og for tiden fører angrepskrig i Afghanistan. Merkelig.

Og Ola Nordmann selv? Jo han sitter i glasshus med sin forfølgelse av NS-folk. Og som krigsdeltager tjuvstartet han høsten 1939 for med hele sin disponible handelsflåte begynte han å gå med krigsmateriell for England og Frankrike. Han begynte igjen der han avsluttet høsten 1918. Det gjorde fredsprisutdeleren.

Til slutt: De som tapte mest på verdenskrigen var europeerne. Det er idag ingen annen verdensdel som er mere underkuet.

Frontkjemper, A.

17. mai-betraktning ...

(Forts. fra s. 5)

nalister som la landet forsvars-løst mot all aggresjon i 1940, etter krigen ble hyldet som nasjonens helter! Dette fordi de i sin feighet klarte å flykte til den side i verdenskrigen som til slutt ble seierherrer.

Hvordan kan så slikt skje?

Jo, i bakvendtland - der går allting an!

Men det kan ikke være uten historiske konsekvenser at et land stempler flere av sine fremste patrioter som landssvikere. det skader ikke bare rettsbevisstheten, men også selve nasjonens verdigrunnlag og selvforståelse når historien må forfalskes og fordreies for at nasjonallegenden skal kunne opprettholdes.

Nei, jeg elsker ikke dette landet slik det har steget frem i min samtid. Riktignok er jeg glad for en barndom i en av landets vakreste daler med varige sanseinntrykk for livet. Visst var det krig, men jeg husker en okkupasjonshær som opptrådte vennlig mot oss barn og korrekt overfor de sivile. En betydelig fraternisering fant sted og germanernes hovedsprog ble igrunnen mitt annet morsmål.

Siden vi nordmenn har lagt oss til den uvane at vi er ute av stand til selv å forsvare landets grenser, er jeg glad for at det nettopp er tyskerne som skal komme oss til unnsetning når fare truer. Men litt pinlig må det unektelig være for enkelte at den geopolitiske grunnsituasjon ikke har forandret seg så meget som de fleste tror siden 1940. Riktignok er den en del forverret fordi hovedfienden, den sovjetiske imperialisme, har forbedret sin strategiske posisjon med felles grense med Norge og store styrker stående i Sentral-Europa. Tenk, det er dette resultatet seierherrene fra 1945 er så umåtelig stolte over!

Men Europa er i ferd med å finne sammen i en felles identitet selv om Norge holder seg utenom i halstarrig provinzialisme og bakvendthet. Mitt 17. mai-ønske er at Europas vakre, dyptblå flagg med kransen av gullstjerner i fremtiden skal vaie også fra norske altaner.

Flagget i rødt, hvitt og blått har jeg aldri likt.

Årsaken:

Det er jo revolusjonsfarver fra 1789, trikoloren, stridskluten som pariserpøbelen, de pengegriske kremmerne og de blodtørstige terrorister gikk til angrep under!

Dessverre har jeg den vanskelige å være et historisk bevisst menneske i en historieløs tid. Derfor må jeg nevne dette som kanskje kan sære noen. Men skal det først være norske farver, må det være solfarvene gult og rødt, de samme som vi finner i det spanske flagg.

For det beste i oss tilber solen og lyset som vi alle lengter slik etter i vår mørke vintertid og som vi oppsøker med sann begjærighet. Solen og livet!

Og når mørket faller på, funkler stjernene på nattehimmels koboltblå firmament som de gamle grekere, våre kulturelle stamfedre, ga det vakre navn *kosmos*: smykke! For i mørket viser stjernene vei. Det er den fine symbolikk bak flagget som Nasjon Europa er iferd med å heise over hele vårt kontinent.

Særlig 17. mai skal vi huske at Norges beste kurs er å navigere etter Europas lykkestjerner.

VI VIL BLI SÅ GLADE

Hvis dere vil skrive HVA beløpet gjelder HVER GANG dere sender inn penger til INO eller «Folk og Land». Vi får inn postgiroblanketter på INO når det gjelder «Folk og Land» og omvendt uten noen forklaring på HVA pengene skal gå til.

Vi takker for nye «Vennegaver»

Vennegavene strømmer fortsatt innog vi kan denne gang takke for 51 nye på tilsammen kr. 7.940,60.

En spesiell glede denne gang er gavene fra våre tidligere motstandere.

Vi ønsker alle glade givere og gode venner en riktig god sommer!

«VENNEGAVER»

fra «Folk og Land»s venner.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

H. S., Oslo	kr. 100,-
Aa. S., Oslo	kr. 70,-
T. D. L., Oslo	kr. 30,-
D., Hosle	kr. 100,-
Å. S., Østerås	kr. 30,-
P. B., Rykkinn	kr. 1 850,-
B. AA., Sandviken	kr. 100,-
L. R. C., Kolbotn	kr. 100,-
J. S., Halden	kr. 50,-
G. H., Nordkisa	kr. 20,-
K. H., Tangen	kr. 100,-
I. S., Heradsbygd	kr. 20,-
H. L., Kapp	kr. 370,-
E. E., Tynset	kr. 100,-
A. H., Horten	kr. 70,-
A. W. S., Nanset	kr. 150,-
J. B., Skien	kr. 50,-
S. S., Evje	kr. 50,-
R. S., Stavanger	kr. 70,-
P. O. S., Stavanger	kr. 50,-
K. R., Madla	kr. 50,-
O. T. T., Sandnes	kr. 70,-
T. W., Sandnes	kr. 150,-
J. S. J., Øyestranda	kr. 635,-
A. T., Vågsbygd	kr. 150,-
S. D., Åmli	kr. 100,-

T. L., Eidanger	kr. 100,-
J. I., Bergen	kr. 150,-
E. H., Minde	kr. 50,-
J. T., Sæbevik	kr. 70,-
M. A., Ålesund	kr. 300,-
M. A., Ålesund	kr. 150,-
G. A., Nå	kr. 50,-
M. Ø., Kristiansand	kr. 50,-
H. L., Skodje	kr. 100,-
R. A., Molde	kr. 100,-
F. H., Førde	kr. 50,-
I. A., Heimdal	kr. 70,-
A. O. D., Narvik	kr. 70,-
O. B. A., Alhusstrand	kr. 120,-
K. B. R., Moldjord	kr. 155,-
E. B., Mosjøen	kr. 70,-
Jøssing, Mosjøen	kr. 100,-
Jøssing, Mo i Rana	kr. 420,-
Motstandsmann, Storforshei	kr. 420,-
G. S., Harstad	kr. 40,-
J. H., Sandsøy	kr. 100,-
Å. M., Sverige	kr. 50,-
I. T., Sverige	kr. 200,-
P. V. J., Danmark	kr. 110,-
K. H., Würzburg	kr. 210,60

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

... eks. Odd Melsom: På nasjonal uriaspost	kr. 50,-
... » Odd Melsom: NS og fagorganisasjonen	kr. 50,-
... » Odd Melsom: Fra kirke- og kulturkampen ...	kr. 50,-
... » Einar Syvertsen: Også dette bør være sagt ...	kr. 50,-
... » ALLE 4 BIND:	kr. 150,-

... » A. I. Bru: Professor på ville veier	kr. 50,-
... » A. I. Bru: Her er London	kr. 60,-
... » Adolf Hoel: Universitetet under krigen	kr. 25,-
... » Walter Fyrst: Min sti. NS blir til, o.m.a.	kr. 95,-
... » Finn Kjelstrup: Den norske kapitulasjon	kr. 20,-
... » Per Lie: Sannheten om Telavåg-affæren 1942 ...	kr. 15,-
... » Sigurd Myting: Politisk dømt	kr. 35,-
... » Kai Normann: Diktene Laurbærkransen	kr. 20,-
... » Sunda Sand: Vidkun Quisling's siste dager ...	kr. 10,-
... » Arne Tellefsen: Når forsvarer forfaller	kr. 25,-

G A V E B Ø K E R for venner i utlandet:

... eks. Roald Astrup Nielsen: The «SOLBRIS» escapade (Engelsk)	kr. 80,-
... » La Fuga del «SOLBRIS» (Spansk)	kr. 80,-
... » H. Franklin Knudsen: I was Quisling's Secretary	kr. 55,-

«OPPGJØRET» **BEDØMMES:**

... eks. Institutet för Offentlig och Internationell Rätt:	
... Den norska rättsuppögörelsen	kr. 50,-
... » Forbundet: Gi oss rettsstaten tilbake	kr. 5,-
... » Forbundet: § 104. Mere lys over rettsoppgjøret	kr. 10,-
... » Pastor A. E. Hedem: Quo vadis Norvegia	kr. 30,-
... » H.r.advokat Albert Wiesener: ASTRID D.D.D.	kr. 100,-
... » Roald A. Nielsen: «Solbris Ohoi!»	kr. 100,-
... » Torstein Gunnarson: Sannheten om Kirsten Flagstad	kr. 150,-
... » H.r.advokat Albert Wiesener: Lys over landssvikoppgjøret	kr. 145,-
... » Jørgen Sehested: Broholmmøtet	kr. 75,-

FRONTKJEMPERNE:

... eks. Werner Haupt: Leningrad, Wolchaw, Kurland. Bildbericht der Heeres-gruppe Nord 1941-1945.	kr. 210,-
... » Harly Foged: Danske landsknægte, SS-soldat	kr. 90,-
... » Ben Esper: Tsjerkassy. Ambulansekjører på østfronten	kr. 100,-
... » Hans Werner Neulen: An Deutsher Seite Fremragende om norske o.a. frivillige på tysk side i Waffen-SS og Wehrmacht	kr. 175,-
... » R. Schulze-Kosens: Militärischer Führernachwuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen ...	kr. 210,-
... » Sigurd Senje: Glemt soldat	kr. 100,-
... » Gebirgsjäger im Bild	kr. 210,-
... » Panzergranadiere der Panzerdivision Wiking im Bild	kr. 210,-
... » Europäische Freiwillige im Bild	kr. 210,-

Legg til kr. 15,- for sendelser ved forskuddsbetaling til: **Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248** eller ved **sjekk**, i **kontanter** eller **frimerker**. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. .... som betales slik: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr.: ..... Sted: .....

I. Aa.

DA KAPITULASJONSAVTALEN BLE «KUNNGJORT» FOR STORTINGET

Av Th. Blegen

NORGE BØR NÅ INNFORE POLITISK UFØRETRYGD

I 1975 sto noen gutter fram på TV-skjermen i et «Parket»-program. Det var den 29. mai, og Norge hadde nettopp feiret sin grunnlovsdag til minne om at nå skulle bl.a. ytrings- og meningsfrihet, samt likhet for loven sikres alle landets borgere. Uten slik sikkerhet ville jo også alt snakk om frihet og demokrati bare være tomme ord.

Hvis disse ungguttene hadde forstått at Norge for lengst hadde forlatt sine demokratiske idealer og innført, det etter krigen så populære, demo-diktaturet, forstadiet til Georg Orwells 1984-fantasier, så ville de nok ha betenkt seg mer enn en gang på å sette vår lovpriste ytringsfrihet på prøve. Men unge og naive som de var, så gikk de rett i fellen. Det skulle koste dem mer enn dyrt.

I demo-diktaturet Norge er det livsvarig yrkesforbud for «gale» meninger. Så en uke senere sto guttene der uten job. De hadde tidligere arbeidet for Oslo Sporveier. Men den politiske fagforeningen grep straks inn for å statuere et eksempel til skrekk og advarsel for andre som måtte mene noe fagforeningen ikke syntes de burde mene. Høyesterett likte heller ikke guttenes meninger, og gav selvsagt fagforeningen medhold.

Som politisk utstøtte kunne de ikke få arbeid her til lands, og utvandret derfor til Sverige. VG forteller om en av dem at han fikk job der borte og trivdes bra sammen med kone og tre små barn. Men hvor lenge var Adam i Paradis? Våre tapre venstre-aktivister oppsporet ham, og gikk straks igang med å grise til huset og arbeidsstedet hans med politiske slagord etc. Arbeidsgiveren ble vettskremt, som meningen var, og sa ham opp.

Behandlingen gjorde ham, forståelig nok bitter, og han hevnet seg ved å ringe inn en bombetrusel ved utdelingen av fredsprisen til Desmond Tutu. For det fikk han 7 måneders fengsel. Etter soningen måtte han henvende seg til sosialkontoret ettersom han for fremtiden verken kan få et sted å bo eller en job å leve av.

Nå bør et samfunn som skiller med at det er demokratisk, alltid gjøre regning med at det kan være noen som kan komme til å ta dette for god fisk. Det bør derfor i tide forberede seg på at det kan komme flere som ikke har vett nok til å tie stille med sine gale meninger om dette og hint, så vi foreslår at man like godt tar konsekvensen av den faktiske situasjon på ytringsfrihetens område, og innfører POLITISK UFØRETRYGD for folk med gale meninger.

Ettersom det å bli kastet ut av hus og hjem også er en del av demo-diktaturets straffeforfølgelse av annerledenkennde, burde det vel også bygges egne brakkebyer eller politiske gettoer, så de fredselkende med de riktige demo-diktatoriske meningene kunne få utfolde seg med sine spraybokser og slagvåpen til avstraffelse av mindre fredelige medborgere uten å skremme vettet av eventuelle naboer.

Verv nye abonnenter!

Ikke på meget lenge har interessen for vår sak vært så stor som nå. Derfor er tiden ideell til å verve nye abonnenter.

Enhver som er åpen nok til å undersøke begge sider av saken, vil ha utbytte av å lese vår avis.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 11—14, onsdag kl. 17—20.
Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.
Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Et par års tid etter krigen var rettsoppgjøret oppe til behandling i Stortinget, hvor undertegnede var tilstede for anledningen. Jeg trodde nemlig at kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 var et kardinalpunkt, men til min store forundring var det ingen som bragte dette for bedømmelsen av rettsoppgjøret så viktige dokument, på bane.

I debatt-pausen løp jeg derfor ned på mitt kontor i sentrum og stensilerte opp en bunke flyvesedler, som jeg bragte med meg til Stortinget ved dets videre behandling av saken om ettermiddagen. Teksten på bladene siterter innledningsvis de første paragrafer i kapitulasjonsavtalen med kommentar fra min side, om at tydeligere var det umulig å presisere at det her dreiet seg om fullstendig og betingelsesløs våpennedleggelse fra Norges side, . . . krigen var for Norges vedkommende slutt!

Jeg sto da ved siden av Hans S. Jacobsen, som jeg viste teksten, og han sa: «Hiv dem ut, for f. . . » Hvilket jeg gjorde! Lø-

berg holdt nettopp da på med sitt innlegg om at rettsoppgjøret hadde vært altfor svakt, . . . han ble helt stum. Det ble stille i salen som i en tom kirke. De lysegrønne flyveblader traff den store sentrale lysekronen med den første bunken. På grunn av varmen fra alle lysene spredte de seg pent utover hele salen, et eksemplar falt rett ned på pulten til justisminister J. Chr. Gundersen. Ordstyreren meddelte da at hvis man ikke forholdt seg rolig, ville galleriet bli ryddet! (. . . hvorpå jeg sendte ut en ny bunke med samme fine resultat!) Da stormet alle journalistene frem for å sikre seg et eksemplar, og jeg meldte meg selv for Stortingsvaktene.

Resultat? Kr. 25,- i bot, og det må man jo sannelig si var billig for kunngjøring av et dokument av aller største både juridiske og historiske betydning, og som sannsynligvis ellers hadde gått fullstendig i den berømte glemmeboken. For hverken Nygaardsvold, Koht, eller Ljungberg kunne jo huske noengang å

ha sett dette dokumentet, til tross for at det bærer de tre nevnte herrers signaturer, (kommentar overflødig).

Til å begynne med fikk jeg både ros og ris for min handlemåte, (senere mest av det første), . . . parolen var jo til å begynne med å ligge litt lavt i terrenget. Men i ettertid har jeg bedre forstått, tror jeg, hvor viktig denne kunngjøringen i realiteten var, (også for rettsapparatet var jo dette en helt ny materie!) - Selv prof. Magne Skodvin innrømmer jo nå at kapitulasjonsavtalen, fortolket slik som den rettmessig må tolkes, innebærer at Norge ikke lenger var i krig med Tyskland, hvorfor det heller ikke lenger eksisterte noen fiender som kunne «gås til hånd», som det sies i loven. det var hovedsakelig bare de direkte berørte som skaffet seg kunnskap om kapitulasjonsavtalen, den øvrige befolkning var, og er fremdeles dessverre uvitende. Og i vitens mangel, har som bekjent mannen med hoven sin beste engel.

QUISLINGSERIEN I TV

Av Arne Gausdal

Jeg har lenge, både med forventning og gru, sett fram til denne serien. Forventning? Ja, jeg vet ikke riktig hvorfor. Men med gru fordi det ennå en gang skulle kastes skitt over oss, og denne gangen i en TV-serie over hele fire søndager.

Og så ble det en forholdsvis anstendig serie vi fikk se. Særlig tatt i betraktning at det var denne venstrevridde politiske bajasen Ørnøy som stod bak.

Høyreist, rak og uredt stod Quisling fram, som vi alle husker ham. Med klar og rolig stemme forklarte han seg, uten å la seg merke med den forferdelige situasjonen han var oppe i. Av og til, etter de mest ondsinnede og gemene hånsord og beskyldninger, kunne en nok merke et drag av undring, ja til og med forbauselse gå over ansiktet hans, men uten at dette ødela bildet av den stolte mannen han var. En førsteklasses skuespillerprestasjon av hovedrolleinnehaveren. Selv døds-

dommen mottok han med stolt og verdig ro, akkurat som vi alle, ikke bare hadde håpet, men visste at han ville gjøre. Og som i hvert fall vi på «Bayern», hadde lovet hverandre at vi skulle gjøre, etter at det var blitt «smuglet» inn et nr. av Dagbladet hvor det med svære overskrifter på første side ble kunngjort at alle frontkjempere skulle skytes.

I sterk motsetning til Quislings ro så vi «radarparet» lagmann/aktor hvor hatet lyste ut av øynene og freste ut av hvert ord de uttalte. Ja, det var jo lagmannen som også spilte aktors rolle i denne saken mens han glemte sin egen. Aktor slapp jo bare til hver gang lagmannen måtte trekke pusten. Først i prosedyren slapp han til på egen hånd, og da han strakte den lange nesen og halsen sin fram som en gribb over åtselet og freste: Ynkighet! Ynkighet! Ynkighet! utover salen, ga han en utmerket karakteristik av

både seg selv, lagmannen og norsk «rett» på den tida.

Om bajasparet Hagelin/Eikemo er vel ikke stort mer å si enn at ethvert sirkus skal ha minst en klovner.

Til slutt, jeg har aldri vært noen stor beundrer av Quisling, det var helt andre forhold som fikk meg til å gå den veien jeg gikk under krigen. Denne forestillingen endret ganske mye av min innstilling til ham, og da langt fra til det verre. Fred over hans minne.

Annonsér
i
«Folk og Land»